

שנינו במשנה: אין מגדלין הזורין בכל מקום:

תנו רבנן: כשצרו מלכי (13) בית חשמונאי זה על זה שהיו אחים מבית חשמונאי רבים על דבר המלוכה, היה הורקנוס [אחד האחים] מבפנים, ואריסטובולוס [אח שני] מבחוץ, (14), שהיה צר על ירושלים, והביא עמו חיל רומיים —

ובכל יום היו משלשלים להם — אנשי ירושלים הנתונים במצור לאלו שצרו עליהם — בקופה דינרים [מתרומת הלשכה] דרך החומה, והיו מעלין להם — אלו שצרו מבחוץ — תמידים להקרבה על המזבח.

היה שם — בפנים בין אנשי ירושלים — זקן אחד, שהיה מכיר בחכמת יונית, ולעז להם — לאותם שבחוץ — בחכמת יונית:

“כל זמן שעוסקין אלו שבפנים בעבודה, אין הם נמסרים בידכם”!

ו. ואין עושיין בה אשפתות, הטעם הוא משום שרצים, (10) שדרכן ליגדל באשפה, ומרבים טומאה, לפי שמתים שם, ומטמאים את הקדשים שבירושלים.

ז. ואין עושיין בה כבשונות, הטעם הוא משום קוטרן [עשן], שמשחיר את החומה, וגנאי הוא, ובעינן שתהיה ירושלים עיר “כלילת יופי”.

ח. ואין עושיין בה גנות ופרדסין, הטעם הוא משום פירחא [סרחון], (11) של עשבים רעים הגדלים שם, ותולשים אותם וזורקים בחוץ; וגם דרך לזבלן ויש סרחון.

ט. ואין מגדלין בה תרנגולין, הטעם הוא משום קדשים, שהתרנגולים מנקרים באשפה, ומביאים בשר שרצים מתים בפיהם, ומטמאים את הקדשים.

י. ואין מלינין בה את המת: גמרא היא, מסורת היא בידינו, ואין טעם לדבר. (12)

אלא כל המלין את מתו עובר בלא תעשה”]; ועוד: איך אמרו שמסורת היא ואין טעם לדבר, והרי מקרא מלא הוא?!

ותירץ: ושמא יש לומר, שבירושלים אין מלינין ואפילו לכבודו, ואילו בעלמא לכבודו מותר, [וכמו ששנינו שם: “הלינהו לכבודו, להביא לו ארון ותכריכין, אינו עובר עליו”].

13. בסוטה מט ב ובמנחות סד ב, הגירסא בכרייתא הוא: “כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה”.

14. בסוטה מט ב ובמנחות סד ב, הגירסא היא בהיפוך: “הורקנוס מבחוץ ואריסטובולוס מבפנים”.

אפילו למעלה מגמל ורוכבו, ומשום אהל הטומאה; וצריך תלמוד].

10. כן גרס רש”י, וכן הוא ברמב”ם בית הבחירה ז יד.

11. מרש”י נראה שגרס בגמרא: “סרחון”.

12. א. ב”מסורת הש”ס” ציין, שבזוהר פרשת נשא יש טעם לדבר.

ב. הקשה ה”שיטה” ב”שיטה מקובצת”: מאי איריא ירושלים, והרי הלכה רווחת שאסור להלין את המת, והמלין את מתו עובר בלאו ד”לא תלין נבלתו על העץ” כדאיתא פרק אלו מגלחין, [ראה משנה בסנהדרין סו א: “ולא זו בלבד אמרו,